

RAZEM / PRZECIWKO SOBIE?

Rok 1968 w Czechosłowacji i Polsce

Wystawa objazdowa czeskich historyków i nauczycieli szkół średnich „Razem / przeciwko sobie. Rok 1968 w Czechosłowacji i Polsce” jest przeznaczona dla uczniów i studentów oraz szerszej publiczności. Stara się przybliżyć nie tak odległy moment w naszej historii, a także nauczyć patrzeć na historię przez źródła historyczne, a tym samym zwalczać mylące stereotypy.

Wystawę stworzyło czeskie Stowarzyszenie PANT we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej oraz Czeskim Centrum w Warszawie. Zawiera 10 paneli poświęconych dramatycznym wydarzeniom z 1968 r. w Czechosłowacji i PLR. Jest stworzona w dwóch wersjach językowych, obie uzupełniają arkusze z pytaniami do tekstów, zdjęć, anegdot i innych źródeł, które są treścią poszczególnych paneli.

Stosunki między Czechami i Polakami w XX wieku nie zawsze układały się dobrze, towarzyszyły im okazjonalne konflikty i wzajemna wrogość. Stały się one podstawą różnych uprzedzeń i stereotypów w postrzeganiu sąsiadów zza granicy. Jednak w historii obu narodów możemy również odnaleźć czas harmonii, solidarności i wzajemnych pozytywnych wpływów. Celem projektu jest poznanie i zrozumienie najbliższych sąsiadów, które mogą się urzeczywistnić przede wszystkim za pomocą transgranicznego spojrzenia na minione wydarzenia historyczne i zrozumienia przemian wzajemnych wpływów. Są one nieodzowne, abyśmy byli w stanie rozpoznać i nazwać to, co nas zbliża i to, co nas odróżnia.

Idealnym punktem wyjścia dla tego typu perspektywy są niedawne wydarzenia historyczne, które poważnie wpłynęły na historię obu narodów. Jednym z takich wspólnych historycznych „węzłów” są czechosłowackie i polskie dramatyczne wydarzenia z 1968 roku. Oba reżimy komunistyczne znalazły się wtedy na jednym z historycznych rozdroży. Proces reform doprowadził w Czechosłowacji do nieoczekiwanych przemian w partiach politycznych, stopniowej liberalizacji, ożywił nadzieje i oczekiwania większości obywateli – aż do fatalnego dnia zbrojnej interwencji wojsk Układu Warszawskiego, okrutnego przebudzenia całego społeczeństwa i początku okresu normalizacji. Przedstawiciele polskiego komunistycznego reżimu byli w tym samym roku dodatkowo konfrontowani z protestami studentów i liberalnych intelektualistów, często inspirowanymi przez wydarzenia w Czechosłowacji. W przeciwieństwie do swoich czeskich kolegów zachowali oni wydarzenia w Polsce „pod kontrolą”, wyraźnie sprzeciwili się polskiej protestującej opinii publicznej, zdecydowanie poparli działania wojskowe przeciwko „kontrewolucji” w Czechosłowacji i ostatecznie sami militarnie zaangażowali się w to wydarzenie. To był cios dla wszystkich wolnomyślicieli obywateli obu krajów, których reżimy pozostały autorytarne. Samospalenia w proteście: w Polsce Ryszarda Siwca, Jana Palacha oraz Jana Zajęca i innych w Czechosłowacji były tragicznym epilogiem, bezkompromisowym protestem przeciwko przemocy, próbą obudzenia ludzi z letargu w czasie wszechobecnej beznadziei.

Partner wydarzenia:

Staropramen – Partner Generalny sieci „Czech Centres” na świecie

Współorganizatorzy:

PANT, Moderní dějiny, Instytut Pamięci Narodowej